

ІНСТРУКЦІЯ - ПАМ'ЯТКА
щодо першочергових дій у випадку загрози скоєння
терористичного акту

У разі виявлення особою предмета, що за зовнішнім виглядом може бути вибуховим пристроєм (ВП), необхідно:

- негайно повідомити чергові частини управління Служби безпеки України у Вінницькій області або Головного управління Національної поліції у Вінницькій області **за тел.: 53-13-09, або за номером «102»;**

- не торкатись підозрілого предмету і, до приїзду правоохоронців, застерігати від цього оточуючих осіб;

- у разі потреби, організувати евакуацію людей з будівлі чи території, де виявлений ВП;

- суворо дотримуватись вказівок спеціалістів-вибухотехніків або інших представників правоохоронних структур.

Характерні ознаки предметів, що можуть належати до ВП :

- предмети (валізи, сумки, футляри, барсетки, пакунки, коробки, пакети тощо) залишені без нагляду в громадських місцях, адміністративних приміщеннях, місцях масового скупчення людей;

- предмети мають вигляд боєприпасів, навчально-імітаційних, сигнальних, освітлювальних, піротехнічних виробів чи їх елементів;

- наявність звуку працюючого годинникового механізму, джерелом якого є предмет;

- наявність запаху розчинника, паливно-мастильних матеріалів, хімічних речовин тощо;

- наявність диму, джерелом якого є предмет;

- наявність елементів (деталей), що не відповідають його прямому призначенню;

- невідповідність ваги предмета його об'єму;

- наявність будь-якого додаткового контакту предмета з об'єктами навколишньої обстановки;

- наявність у дверях, вікнах, люках будь-яких сторонніх предметів, закріпленого дроту, ниток, важелів, шнурів тощо;

- наявність стороннього сміття, порушення ґрунту за відсутності пояснень щодо їх виникнення у відповідних служб;

- тривале, без виправданих причин, перебування автотранспортних засобів поруч з адміністративними будівлями, промисловими об'єктами та місцями масового скупчення людей.

Треба пам'ятати, що марна трата часу при загрозі вибуху може призвести до людських жертв!

Зовнішні ознаки та дії, що можуть вказувати на належність особи чи групи осіб до терористичної чи диверсійно-розвідувальної групи:

- слабка орієнтація у населеному пункті чи іншій місцевості;
- використання підроблених документів або документів з ознаками підробки;
 - невпевненість під час підрахунку готівки в українській валюті, наявність значної кількості коштів у готівці;
 - використання карток банківських установ, не представлених у регіоні;
 - пошук або придбання військового або спеціального одягу та нашивок, знаків та емблем українських силових відомств;
 - прагнення придбати, або винаймати житло у конкретному місці без претензій щодо його вартості (аналогічно у разі придбання автомобіля);
 - нав'язливість у встановленні контактів з особами та надмірна щедрість під час відвідування розважальних закладів (кафе, ресторани, клуби тощо);
 - намагання вивідати (наприклад шляхом заведення розмови на асоціативні теми) інформацію про плани розгортання та застосування військової (спеціальної) техніки та особового складу Збройних Сил, Державної прикордонної служби, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України чи інших силових відомств, їх передислокацію (маршрути висунення, кінцеві пункти, стан боєздатності та ступінь боєготовності, укомплектованість живою силою, боєприпасами, озброєнням, ПММ, провіантом, іншим);
 - проведення збору закритої інформації щодо особливо важливих державних об'єктів, підприємств, установ та організацій залізничного, автомобільного та авіаційного транспорту, зв'язку, електроенергетики, магістральних трубопроводів, терміналів, арсеналів, гідротехнічних споруд, правоохоронних структур, військових формувань області, інших (далі ОВО), а також приватних і компрометуючих відомостей про державних та громадських діячів, керівників та інших посадовців зазначених об'єктів;
 - спроби з'ясування особливостей, недоліків та проблем охоронних та режимних заходів на ОВО, їх уразливих ділянок (шляхом встановлення та поглиблення контактів з персоналом ОВО, або шляхом працевлаштування, чи наполегливих спроб переведення працівника на роботу саме на ці ділянки, *наприклад: на склад зберігання рідкого хлору на підприємстві водопостачання*);
 - намагання отримати зразки документів, перепусток на ОВО та їх підроблення;
 - дестабілізація обстановки шляхом проведення резонансних злочинів (вибухи, вбивства, напади, пограбування) під виглядом загальнокримінальних;
 - розповсюдження панічних чуток у безпосередньому спілкуванні з оточуючими, шляхом виготовлення та розповсюдження газет, листівок, брошур тощо, або через ЗМІ та соціальні мережі Інтернету, пошук та фінансування з цією метою спільників та підбурювачів;
 - перебування в лісових масивах та лісосмугах, біля водоймищ (річок, ставків) під виглядом рибалок, мисливців, туристів, з метою легендування

свого місцезнаходження в районах розташування вразливих в терористичному відношенні об'єктів (магістральних газогонів, хімічних підприємств, ГЕС, плотин, тощо);

- використання лісових масивів, чагарників та ярів для скритного переміщення територією України, а також гротів, землянок, покинутих або незавершених будівель, підвалів та горіщ жилих осель для прихованого проживання;

- звернення до медичних закладів регіону з ушкодженнями, отриманими внаслідок застосування вогнепальної чи холодної зброї, пожеж чи вибухів, осколочно-фугасних поранень, закупівля в аптечній мережі сильнодіючих медичних препаратів поза встановленим порядком їх придбання.

Основні правила поведінки у разі захоплення Вас заручником

1. По можливості якомога швидше опануйте себе, заспокойтеся, не піддавайтеся паніці, не допускайте істеричних проявів. Емоційно неврівноважена людина, яка від страху впадає в паніку, лякає терористів своєю непередбачуваністю, і її, швидше за все, вб'ють першою.

2. Якщо вас поранено, старайтеся не рухатися. Так ви зменшите втрату крові.

3. Надавайте допомогу і психологічну підтримку тим, хто слабший – пораненим, жінкам, дітям, особам похилого віку. Уникайте дратівливості та конфліктів при спілкуванні з іншими заручниками.

4. Не ризикуйте своїм власним життям і життям оточуючих. Не допускайте дій, які можуть спровокувати терористів на застосування зброї і призвести до людських жертв (не кидайтеся на терористів, не вихоплюйте зброю, якщо не впевнені в успішності своїх дій).

5. Не намагайтеся умовити терористів, розчулити їх тощо. У той же час не принижуйтеся і не благайте про пощаду.

6. Говоріть спокійним голосом, уникайте викличного, ворожого тону.

8. За необхідності виконуйте розпорядження терористів, особливо протягом перших 30-60 хвилин після нападу. Не вступаєте з ними в суперечку, терпите образи та приниження.

9. Постарайтеся переконати терористів забезпечити вам та іншим заручникам людські умови існування.

10. Запитуйте дозвіл на вчинення будь-яких дій (*сісти, встати, попити, вийти в туалет*).

11. Для підтримання сил їжте, якщо маєте припаси, запитавши дозволу на це у терористів.

12. Використовуйте будь-яку можливість для відпочинку. Стрес, у стані якого перебувають заручники, через деякий час призводить до повного нервового виснаження.

13. За можливості дотримуйтеся вимог особистої гігієни.

14. Старайтеся виконувати доступні фізичні вправи.

15. Застосовуйте техніки розслаблення, спробуйте чимось зайняти інтелект (*читанням, письмом, тренуванням пам'яті, розв'язуванням математичних задач тощо*).

16. Терористи зазвичай відбирають у заручників годинники, мобільні телефони, щоб ізолювати їх від зовнішнього світу. Тому при тривалому утриманні в полоні слідкуйте за часом, відмічайте зміну дня та ночі, ведіть, тобто запам'ятовуйте перебіг (календар) подій.

17. Будьте уважні. Намагайтеся запам'ятати імена (*прізвиська*), прикмети, голоси, особливості поведінки терористів, зміст їх розмов між собою. Ця інформація буде дуже важливою для правоохоронних органів після знешкодження терористів і звільнення заручників.

18. У випадку штурму спецпідрозділами правоохоронних органів приміщення, в якому вас утримують, негайно ляжте на підлогу обличчям униз, якомога далі від вікон і дверей. Ні в якому разі не беріть до рук зброю, кинуту терористами, інакше вас можуть прийняти за одного з них.

19. Більшість колишніх заручників протягом досить тривалого часу переживає посттравматичний стресовий розлад, симптомами якого можуть бути порушення сну, втрата апетиту, апатія, раптові спалахи гніву, труднощі у спілкуванні з близькими. Тому, у перші дні після звільнення вам необхідно звернутися до медичних закладів за кваліфікованою психологічною допомогою.

**Координаційна група Антитерористичного
центру при управлінні Служби безпеки
України у Вінницькій області**